

ਸਿਵਲ ਫੁਟਕਲ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ

ਹਰੀ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ, - ਪਟੀਸ਼ਨਰਸ

ਬਨਾਮ

ਮਿਲਟਰੀ ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ ਅਤੇ ਕੋਈ ਹੋਰ - ਜਵਾਬਦੇਹ.

1962 ਦੀ ਚਿਲ ਰਿੱਟ ਨੰ. 665

ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨਾ) ਐਕਟ (1958 ਦਾ XXXII)-ਕੀ ਅਲਟਰਾ ਵਾਇਰਸ - ਸੈਕਸ਼ਨ 2(ਬੀ)- ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜ਼ਮੀਨ -ਕੀ ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ-ਸੂਚੀ 1, ਆਈਟਮ 32-ਸੰਸਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਨਹੀਂ - ਕੀ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਾਧਾਰੀਆਂ ਦੀ ਬੇਦਖਲੀ) ਐਕਟ, 1958 ਅੰਤਰ-ਵਿਰੋਧੀ ਹੈ।

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 (ਸੀ) ਵਿੱਚ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਪਰਿਸਰ ਸ਼ਬਦ ਦਾ ਅਰਥ ਹੈ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ। ਪ੍ਰਿਮਾ ਫੈਸੀ, ਇਸ ਲਈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ - ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ "ਅਹਾਤੇ" ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਸੂਚੀ (ਯੂਨੀਅਨ ਸੂਚੀ) ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ, ਸੰਸਦ ਸੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸਮਰੱਥ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਕਾਨੂੰਨ ਦਾ ਇੱਕ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹਿੱਸਾ ਹੈ ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੋਵੇ, ਸੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ,

ਭਾਰਤ ਦੇ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਛੇਦ 226 ਦੇ ਅਧੀਨ ਪਟੀਸ਼ਨ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਬੇਨਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਕ੍ਰਮਵਾਰ 28 ਨਵੰਬਰ, 1961 ਅਤੇ 18 ਅਪ੍ਰੈਲ 1962 ਦੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਅਤੇ 2 ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਸਰਟੀਓਰੀ(certiorari) ਦੀ ਇੱਕ ਰਿੱਟ, ਜਾਂ ਕੋਈ ਹੋਰ ਢੁਕਵੀਂ ਲਿਖਤ, ਆਦੇਸ਼ ਜਾਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

ਬੀ.ਐਸ. ਚਾਵਲਾ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਦੇ ਵਕੀਲ।

ਐਚ.ਐਸ. ਦੁਆਬੀਆ, ਵਧੀਕ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਲਈ,

ਆਰਡਰ

ਹਰਬੰਸ ਸਿੰਘ, ਜੇ.-ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪਟੀਸ਼ਨਰਸ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਦੇ ਉਪ-ਪਟੇਦਾਰ ਸਨ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਮਿਲਟਰੀ ਅਸਟੇਟ ਅਫਸਰ, ਦਿੱਲੀ ਸਰਕਲ ਦੁਆਰਾ ਲੀਜ਼ ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸ ਕੋਲ ਅੰਬਾਲਾ ਛਾਉਣੀ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਸੀ। ਇਸ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮਾਂ

ਪਹਿਲਾਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਤੱਕ ਮੌਜੂਦਾ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਵੱਲੋਂ ਬਿਹਾਰੀ ਲਾਲ ਨੂੰ ਲੀਜ਼ ਦੀ ਰਕਮ ਅਦਾ ਕੀਤੀ ਜਾ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤੇ ਜਾਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੇ ਕਿਸੇ ਨੂੰ ਵੀ ਕੋਈ ਰਕਮ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਾਬਜ਼ਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨੋਟਿਸ ਵਜੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਬਲੀ ਪ੍ਰੀਮਾਈਸਜ਼ (ਅਣਅਧਿਕਾਰਤ ਕਬਜ਼ਿਆਂ ਨੂੰ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ) ਐਕਟ, 1958 (ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ, 32 ਦਾ 1958) ਦੀ ਧਾਰਾ 4 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਬੰਧਤ ਫੌਜੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਹਨਾਂ ਤੇ ਸੇਵਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਐਕਟ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਉਹ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਕੋਲ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਗਏ, ਜੋ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਟੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਥਾਰਟੀ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਇੱਕੋ ਇੱਕ ਆਧਾਰ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਪਟੀਸ਼ਨਰਾਂ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਮੌਕਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਲੀਲ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋ ਗਈ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੀ ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਹਨਾਂ ਨੇ ਮੁੱਖ ਤੌਰ ਤੇ ਦੇ ਅਧਾਰਾਂ ਤੇ ਬੇਦਖਲੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦੇਣ ਵਾਲੀ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਪਹਿਲਾ ਇਹ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਅਲਟਰਾਵਾਇਰਸ ਸੀ ਅਤੇ ਦੂਸਰਾ ਇਹ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਹੋਣ ਕਰਕੇ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਅਹਾਤੇ ਸ਼ਬਦ ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਆਉਂਦੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੂਚੀ II, ਆਈਟਮ 18 ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਰਾਜ ਵਿਧਾਨ ਮੰਡਲ ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਇਹ ਉੱਤਰੀ ਇੰਡੀਆ ਕੋਟਰਰਜ਼, ਪ੍ਰਾਈਵੇਟ ਲਿਮਟਿਡ, ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਅਤੇ ਹੋਰ (1), ਕਿ

231

ਪੰਜਾਬ ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ ਐਂਡ ਲੈਂਡ (ਇਵੇਕਸ਼ਨ ਐਂਡ ਰੈਂਟ ਰਿਕਵਰੀ) ਐਕਟ, 1959 (ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ, 1959 ਦਾ 31) ਦੀਆਂ ਸਬੰਧਤ ਵਿਵਸਥਾਵਾਂ ਅੰਤਰ-ਮਿਆਰੀ ਸਨ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਰਿੱਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦੇ ਪੈਰਾ 8 ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਤੇ ਨਮੂਨਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਫੁੱਲ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉਠਾਏ ਗਏ ਪਹਿਲੇ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਨਕਾਰਾਤਮਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

ਦੂਜੇ ਨੁਕਤੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਐਕਟ ਦੇ ਸੈਕਸ਼ਨ 2 ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਨਤਕ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ 'ਅਹਾਤੇ' ਦੀਆਂ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾਵਾਂ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦੇਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:-

"2(ਬੀ) 'ਪਬਲਿਕ ਪਰਿਸਿਸ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਸਰਕਾਰ * ਕੇਂਦਰ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਕੋਈ ਵੀ ਇਮਾਰਤ

(1)

(e) 'ਅਹਾਤੇ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੋਈ ਜ਼ਮੀਨ ਜਾਂ ਕੋਈ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦਾ ਹਿੱਸਾ ਅਤੇ ਇਸ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹਨ: -

(i) ਬਾਗ਼, ਮੈਦਾਨ ਅਤੇ ਘਰ, ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਅਤੇ

(ii) ਅਜਿਹੀ ਇਮਾਰਤ ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਵਧੇਰੇ ਲਾਭਕਾਰੀ ਆਨੰਦ ਲਈ ਇਮਾਰਤ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਫਿਟਿੰਗਾਂ।"

ਇਹ ਵਿਵਾਦ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਜੇਕਰ 'ਜ਼ਮੀਨ' ਸ਼ਬਦ 'ਅਹਾਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਅੰਦਰ ਆਉਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਜਨਤਕ ਥਾਂ ਹੋਵੇਗਾ। ਹੁਣ ਇਮਾਰਤਾਂ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ

ਸ਼ਾਮਲ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਪ੍ਰਾਈਮਾ ਫੇਸੀ, ਇਸ ਲਈ, ਕਿਸੇ ਵੀ ਕਿਸਮ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ - ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ, ਸ਼ਬਦ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇਗੀ

232

ਇਮਾਰਤ. ਹਾਲਾਂਕਿ, ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਦੀ ਦਲੀਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਅਸੀਂ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਦਿੱਤੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਨਾਲ ਤੁਲਨਾ ਕਰੀਏ ਤਾਂ ਇਹ ਸਿੱਟਾ ਨਿਕਲੇਗਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰ ਵਿੱਚ ਵਰਤਿਆ ਜਾਣ ਵਾਲਾ ਸ਼ਬਦ 'ਜ਼ਮੀਨ'। ਐਕਟ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਵਿੱਚ 'ਪਰਿਸਿਸ' ਦੀ ਪਰਿਭਾਸ਼ਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ "ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਮੀਨ, ਚਾਹੇ ਉਹ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੇਤੀ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੋਵੇ ***" ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਆਏ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ ਤੇ ਸਪੱਸ਼ਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਜਾਂ ਗੈਰ-ਖੇਤੀ-ਸਭਿਆਚਾਰਕ ਜ਼ਮੀਨ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਵੇਗੀ, ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਕੇਂਦਰੀ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਵਰਤੀ ਗਈ 'ਜ਼ਮੀਨ' ਲਾਜ਼ਮੀ ਤੌਰ ਤੇ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। 'ਜ਼ਮੀਨ' ਦੇ ਅਰਥਾਂ ਨੂੰ ਸੀਮਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਯੋਗ ਸ਼ਬਦਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੇ ਬਿਨਾਂ, ਇਸ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਵਰਤੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਵਜੋਂ ਇਸਦਾ ਕੁਦਰਤੀ ਅਰਥ ਦਿੱਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਵਿਦਵਾਨ ਵਕੀਲ ਨੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਕਿ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੁਆਰਾ ਅਧਿਕਾਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ, ਭਾਵੇਂ ਇਹ ਕੇਂਦਰ ਸਰਕਾਰ ਕੋਲ ਹੋਵੇ, ਸੂਚੀ ॥ ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ 18 (ਰਾਜ ਸੂਚੀ ਰਾਜ ਨੂੰ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਿੰਦੀ ਹੈ। ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਬਾਰੇ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ, ਅਤੇ ਇਹ ਕਾਰਵਾਈ, ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਹੋਵੇ, ਤਾਂ ਸਿਰਫ਼ ਪੰਜਾਬ ਐਕਟ ਦੇ ਤਹਿਤ ਹੀ ਝਗੜੇ ਵਾਲੀ ਖੇਤੀ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾਵਾਂ ਨੂੰ ਕੱਢਣ ਲਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਮੈਨੂੰ ਡਰ ਹੈ ਕਿ ਮੈਂ ਇਸ ਦਲੀਲ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਸੂਚੀ । (ਯੂਨੀਅਨ ਸੂਚੀ) ਵਿੱਚ ਆਈਟਮ 32 ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹੈ: -

"32 ਯੂਨੀਅਨ ਦੀ ਸੰਪੱਤੀ ਅਤੇ ਇਸ ਤੋਂ ਹੋਣ ਵਾਲਾ ਮਾਲੀਆ, ਪਰ ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਸੰਸਦ ਦੁਆਰਾ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।"

ਹੁਣ, ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਪੈਦਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਸੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਹੈ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਨਜ਼ਰੇ ਸੰਸਦ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਬਣਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ।

233

ਇਸ ਬਾਰੇ, ਅਤੇ ਜੇਕਰ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਸੰਸਦ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ, ਤਾਂ ਜਾਇਦਾਦ ਰਾਜ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਅਧੀਨ ਵੀ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। ਵਿਚਾਰ ਅਧੀਨ ਐਕਟ ਸੰਸਦ ਦਾ ਇੱਕ ਐਕਟ ਹੈ ਜੋ ਸੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ਼ ਇਹ ਤੱਥ ਹੈ ਕਿ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਪੰਜਾਬ ਵਿਧਾਨ ਸਭਾ ਨੇ ਵੀ ਅਜਿਹਾ ਹੀ ਇੱਕ ਐਕਟ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਸੀ ਜੋ ਸਿਰਫ਼ "ਪ੍ਰਾਪਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ, ਜਾਂ ਲੀਜ਼ ਤੇ ਲਈਆਂ ਜਾਂ ਮੰਗੇ ਗਏ, ਜਾਂ ਤਰਫ਼ੋਂ ਮੰਗਿਆ ਗਿਆ ਸੀ" ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸੀ। ਦੇ, ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ***** ਦਾ ਮਤਲਬ ਇਹ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਇਹ ਐਕਟ ਵਿਵਾਦਾਂ ਵਿੱਚ ਘਿਰੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਨਜਿੱਠਣ ਲਈ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦਾ ਇੱਕ ਕਾਨੂੰਨ ਹੈ। ਐਕਟ, ਉਸ ਐਕਟ ਦਾ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ ਹੋਰ ਕੋਈ ਲੈਣਾ-ਦੇਣਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ,

ਇਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਆਈਟਮ 32 ਦੇ ਤਹਿਤ ਕੇਂਦਰੀ ਵਿਧਾਨ ਸੰਘ ਦੀ ਜਾਇਦਾਦ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਅਤੇ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦ ਵਾਲੇ ਕਾਨੂੰਨ ਨੂੰ ਇਸ ਆਧਾਰ ਤੇ ਰੱਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਮੈਨੂੰ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਜ਼ੋਰ ਨਹੀਂ ਲੱਗਦਾ ਅਤੇ ਸਿੱਟੇ ਵਜੋਂ ਇਸ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਯਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਾ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੀ.ਆਰ.ਟੀ.

(1)ਆਈ.ਐਲ.ਆਰਐਚ. (1963) 1 ਪੁੰਜ 761

ਡਿਸਕਲੇਮਰ :-

ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮਾਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

(ਗੁਰਦੀਪ ਕੌਰ)